

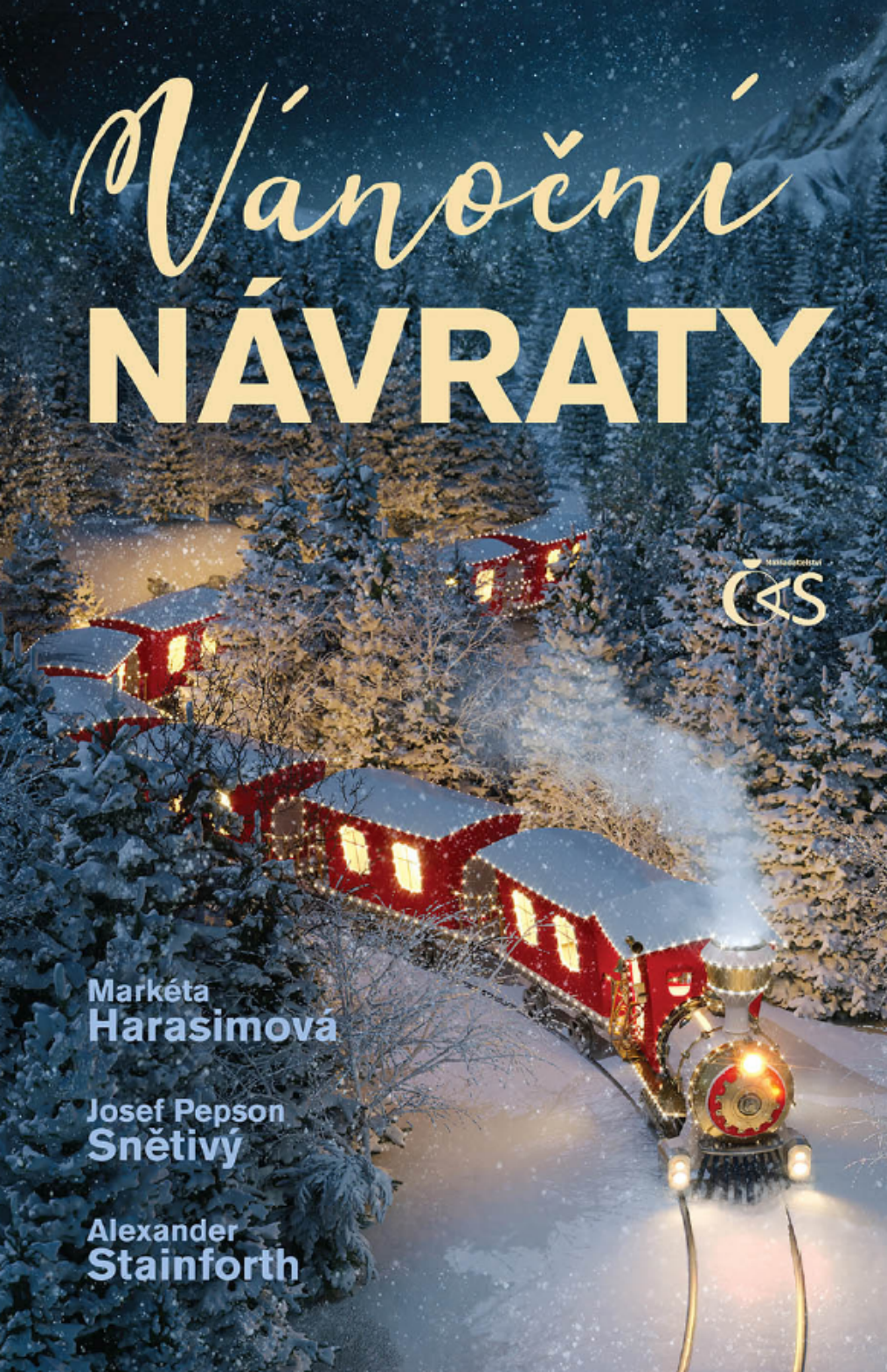
Vánoční **NÁVRATY**

**Markéta
Harasimová**

**Josef Pepson
Snětivý**

**Alexander
Stainforth**

Markéta Harasimová
Josef Pepson Snětivý
Alexander Stainforth

Vánoční
NÁVRATY

Markéta Harasimová
Josef Pepson Snětivý
Alexander Stainforth

Vánoční
NÁVRATY

Copyright © Markéta Harasimová, www.marketaharasimova.cz, 2020

Copyright © Josef Pepson Snětivý, www.pepson.cz, 2020

Copyright © Alexander Stainforth, www.stainforth.cz, 2020

Editor © Josef Pepson Snětivý, 2020

Photo on Cover © Samphotostock.cz, 2020

Photographs © Josef Pepson Snětivý; Images and Cover Art

Illustration by Period Images, Pi Creative Lab and PiClab6.

Cover Text, Logo, and Branding by Alena Šulcová, 2020

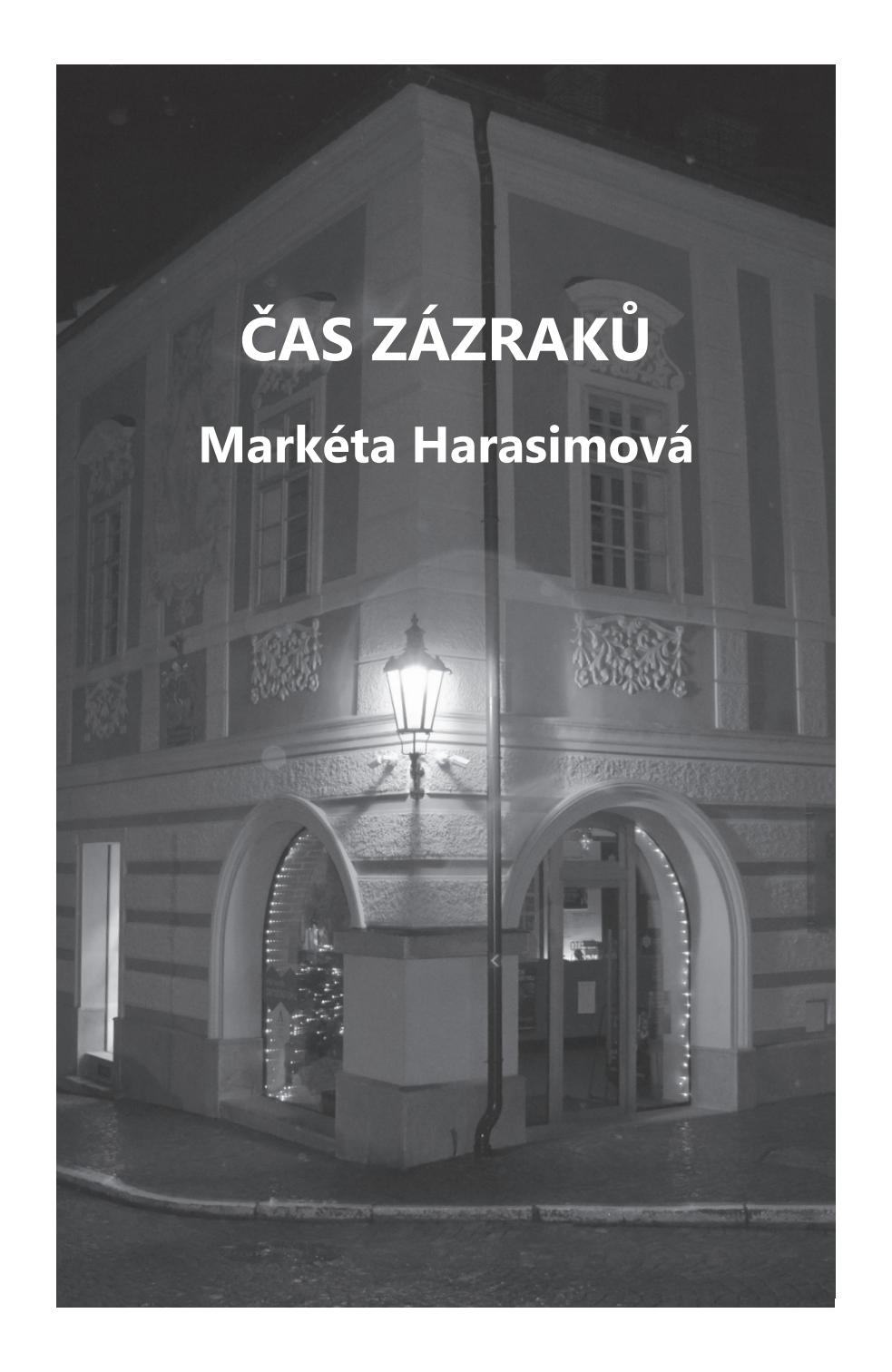
Photographs of Authors © ateliér Alcafoto; Josef Snětivý ml.;

Petra Křížová, 2020

Cover & Layout © Nakladatelství ČAS, Alena Šulcová, 2020

© Nakladatelství ČAS, www.nakladatelstvicas.cz, 2020

ISBN 978-80-7475-321-3

A black and white photograph of a building's corner at night. The building features arched windows and doorways, some of which are illuminated from within. A street lamp is visible on the corner. The text is overlaid on the upper half of the image.

ČAS ZÁZRAKŮ

Markéta Harasimová

Doktory nesnášela. Odjakživa. Z pachu dezinfekce se Vlastě zvedal žaludek a sterilní atmosféra čekáren jí naháněla husí kůže. Nebylo divu, že se těmto prostorám vyhýbala a navštěvovala je pouze v případě, kdy to bylo nezbytně nutné.

Jako právě dnes.

Vlastinu náladu nespravil ani barevný vánoční stromeček, umístěný nedaleko okna. Naopak, cítila se kvůli němu ještě sklíčeněji. Proč na ni odevšad vyskakují sváteční symboly, když o ně vůbec nestojí? Vánoce se jí netýkají, bude během nich víceméně jako kůl v plotě, a veškerou výzdobu považovala za formu rafinovaného mučení.

Vtom se doširoka rozlétly bílé dveře. „Paní Vacková, můžete za paní doktorkou!“ zahalekala rudovlasá sestřička.

Vlasta zpozorněla. Za paní doktorkou? Změnilo se snad od její poslední návštěvy něco? Už víc než devět let byl totiž jejím gynekologem MUDr. Jiří Smutný. Tento galantní a empatický muž těsně před šedesátkou se pro své povolání musel narodit. Uměl pacientky nenásilně uklidnit, ke každému vyšetření přistupoval citlivě, a navíc disponoval příjemným, inteligentním smyslem pro humor. Vlasta rozhodně nestála o lékařku, kterou neznala... zvlášť v současné situaci ne.

„Paní Vacková?“ zopakovala ošetřovatelka, když se žádná ze čtyř přítomných žen nezvedala.

Vlasta uznala, že jí asi nezbude nic jiného než jít dál. Nemůže se chovat dětinsky a utéct jenom proto, že tady

není lékař, na kterého je zvyklá. A tak rezignovaně vstala, sebrala z vedlejší židle svůj kabát a zamířila k sestře. „Promiňte, nějak jsem se zamyslela...“ vypravila ze sebe, aby své zaváhání omluvila.

„V pořádku. Tak prosím, volná je kabinka A. Dnes jdete jen na konzultaci, takže si nemusíte odkládat,“ instruovala ji zrzka, načež zmizela v ordinaci.

Vlasta se zavřela v miniauturní kóji, která na ni měla téměř klaustrofobické účinky, a snažila se ovládnout úžící se dech. Nemohla si pomoci, ale přítomnost cizí doktorky považovala za špatné znamení. Nikdy nevěřila, že jí černá kočka přebíhající přes cestu přinese neštěstí, a stejně to měla s rozbitým zrcadlem nebo pátkem třínáctého. Jenže právě teď ji zahlcovala regulérní úzkost.

Jistě, bylo to pochopitelné. Má za sebou důležité vyšetření, jehož výsledky ukážou, jak bude vypadat její budoucnost. Kdo by v takovém případě nepodléhal oprávněnému strachu? Skoro každý. A jakákoli odchylka od běžného stavu obavy prohlubovala, logicky. Vlasta se nepovažovala za panikářku, ale občas přijdou okamžiky, kvůli nimž člověk navzdory vnitřní síle nedokáže zklidnit zdivočelé srdce a jeho plíce fungují jen napůl.

Vlastiny úvahy přerušil stručný povel. „Paní Vacková, pojdte prosím za mnou!“

Ten hlas byl až příliš rázný a sebevědomý na to, aby ji uklidnil. Taky mladý. Velice mladý! Bože, to bude určitě nějaká čerstvě atestovaná absolventka, pomyslela si. Nebude mít ani zkušenosti, ani empatii. Kruci. Pak už ale

stiskla kliku a vstoupila do ordinace. Koneckonců vyšetřovat ji ta osoba nebude, takže v zásadě o nic nejde.

Tíseň však nepolevila.

A jakmile spatřila atraktivní plavovlasou třicátnici, usazenou za rozměrným stolem, zachtělo se jí udělat čelem vzad a vzít nohy na ramena. Najednou si připadala strašně stará, třebaže ji od té ženy pravděpodobně nedělilo víc než deset let. Možná za to mohl uplynulý rok, který byl jako na houpačce. Nahoru, dolů, nahoru a zase dolů... až se nakonec ocitla těsně nad pomyslným dnem.

Vlasta se nyní v duchu modlila, aby jí dnešní kontrola aspoň trochu pozvedla náladu. Nic jiného si nepřála! Vždyť od toho hrozivého objevu, který jí už tolik nocí nedá spát, nutně potřebuje nějakou vzpruhu.

Ne že by se jí patřičná duševní podpora nehodila už před mnoha měsíci, ačkoli tenkrát řešila problém zcela odlišného charakteru než teď...

„Dobry den. Posadte se,“ vrhla na ni blondýna zářivý úsměv – až příliš široký na to, aby byl upřímný, což Vlastě nemohlo ujít. „Jakpak se vám daří?“

To je ale pěkně pitomá otázka! Naštěstí se včas zarazila a odpověděla jinak: „No... nic moc. Jsem dost nervózní.“

„To je skoro každý pacient, ať už ho k nám přivádí cokoliv. Ale promiňte, zapoměla jsem se představit – doktorka Zdena Mertová,“ podala Vlastě žena v bílém plášti ruku. Ta ji chabě stiskla, ale nevydala ze sebe jedinou

hlásku. Její jméno lékařka koneckonců znala, tak proč mrhat už tak nedostatkovým kyslíkem? Pouze přikývla, aby dala najevo, že informaci bere na vědomí.

„Momentálně zaskakuji za kolegu Smutného – od pondělka zůstal na nemocenské. Chřipka,“ vysvětlila blondýna, zatímco vyťukávala do klávesnice nějaké údaje. „Tak, vy jste Vacková Vlasta, že?“

„Ano.“

„Přišla jste kvůli výsledkům z mamografického vyšetření, je to tak?“

„Ano,“ zopakovala jako zaseknutá vinylová deska.

„Dobře... tak se na to podíváme...“ Lékařka párkrát klikla myší a začetla se do údajů, které naskočily na obrazovce. Vlasta na monitor neviděla, a tak upírala zrak do její neproniknutelné tváře.

Ta by mohla hrát poker – přímo na profesionální úrovni, běželo jí přitom myslí. Nedá najevo žádnou emoci a je chladná jako kus ledu, navzdory tomu, jak přívětivě se chová. Doktor Smutný by už dávno vtipkoval a snažil se rozpustit její napjatou náladu... A sto procentně by se mu to aspoň zčásti povedlo.

Zatímco Mertová zírala do počítače, Vlastina nervozita spirálovitě stoupala. Tohle není normální! Co tam studuje? láteřila v duchu. Ať už konečně něco řekne, nebo se tady rozskočím na tisíce kousků!

Dočkala se za necelou minutu. „Takže malá rekapitulace,“ odkašlala si doktorka a obrátila se k Vlastě čelem. „Před několika týdny jste si v levém prsu nahmatala

nebolestivou bulku a následně jste byla odeslána na mamograf. Pro upřesnění diagnózy se rovnou provedla také ambulantní core cut biopsie. Vyšetření mělo potvrdit, případně vyloučit, onkologickou příčinu toho útvaru.“ Gynekoložka udělala krátkou odmlku, za kterou by ji Vlasta nejraději zaškrtila.

A??? Co z toho vypadlo? rezonovalo její lebkou. Mís-to netrpělivých slov však na Mertovou pouze upírala téměř hypnotický pohled.

„Je mi to velice líto, ale nemám pro vás příznivé zprávy,“ navázala doktorka vzápětí. „Bohužel se potvrdil karcinom.“

Navzdory strachu, který už několik dní proudil Vlastinými žilami místo krve, na ni ta zvěst zapůsobila jako rána palicí. Ucítila, jak její srdeční sval škobrtl a na okamžik zapomněl, k jakému účelu slouží. Hrůza jí sevřela hrdlo a kůže se orosila ledovým potem. Ne... Ne, to nemůže být pravda! Má... rakovinu?

Umře!

Zalapala po dechu a s obtížemi polkla. „Ka... karcinom? To... není to omyl?“

Lékařka se zatvářila soustrastně a zavrtěla hlavou. „Nikoli, paní Vacková. Ale prosím, zachovejte klid. Rozhodně nepropadejte zbytečným obavám, to by ničemu nepomohlo. Existují účinné zbraně, které nám v boji s vaší nemocí pomohou. Domnívám se, že v tuto chvíli ještě nejsou zasaženy uzliny, takže se nádorové buňky s velkou pravděpodobností nerozšířily mimo původní

ložisko. Dalším krokem bude operace, při které kolegové provedou chirurgické odstranění novotvaru.“

Novotvar.

Nádorové buňky.

Chirurgické odstranění...

Jak strašná slova! Zatočila se jí hlava, v uších začalo hučet a z tváří odtekla snad všechna krev. Okamžitě si vzpomněla na svou mámu, která podlehla zhoubnému nádoru, když jí bylo pouhých dvanáct let... Byla tenkrát jenom o dva roky starší, než je dnes ona. Čeká ji stejný osud? Zdědila v genech onkologické predispozice?

Sestřičce, která se u vedlejšího stolu věnovala administrativě, změny ve Vlastině obličejí neušly. „Paní Vacková, je vám dobře? Nechcete trochu vody?“

Obrátila se jejím směrem. „A... asi ano. Díky...“ hlesla vyprahle.

„Hned to bude!“ Rusovláska vyskočila a odběhla.

„Opravdu se nemusíte děsit,“ pokoušela se ji mezitím upokojit Mertová. „Nemoc byla, jak vyplývá ze zprávy, zachycena v raném stadiu.“ Znovu se upřeně zadívala na monitor, jako by snad své vyjádření potřebovala potvrdit fakty.

Vlasta si olízla suché rty. „Co to přesně znamená – v raném stadiu?“

Doktorka vyloudila povzbudivý úsměv. „Nádor byl detekován ve chvíli, kdy je ho podle všeho možné kompletně odstranit, takže máte dobrou prognózu. Víc podrobností vám samozřejmě sdělí lékaři na speci-

zovaném pracovišti, se kterými budete konzultovat následný postup. Dám vám zprávu, kterou na onkologii předložíte. Operace by ovšem měla proběhnout v nejbližších dnech, ideálně po Novém roce. A hned pak bude zapotřebí naplánovat případné další kroky. Nic neodkládejte!“

Ten spěch Vlastu šokoval a na pár vteřin také umlčel. Proč tedy tvrdí, že její stav není kritický a nemá se ničeho bát, když zároveň tolik kvaluje? To už se před ní objevila sklenice s vodou, a ona ji honem zvedla ke rtům. Sestře poděkovala pouze očima a promluvit dokázala až ve chvíli, kdy si svažila hrdlo. „Cože...? Tak... tak brzy?“ vykoktala nakráple. „Je to nutné?“

„Rozhodně. V těchto případech je rychlost klíčová, a upřímně řečeno, na co byste chtěla čekat?“

„Já... nevím,“ připustila. „Jenom jsem asi myslela, že budu mít trochu času...“ Ale k čemu by mi vlastně nějaký čas byl? Vždyť nemám na vybranou, napadlo ji vzápětí, a tak nechala větu nedokončenou.

Lékařka pokývala hlavou. „Rozumím vám, je to jako blesk z čistého nebe. Člověk vždycky doufá v lepší verdikt, a když se má smířit s realitou, naráží na limity své psychiky. Nicméně jsem přesvědčená, že čím dříve budete mít léčbu za sebou, tím lépe pro vás. Mám zkušenosti, rozhodně nejste první žena, které to říkám.“

Tomu ráda věřím – i když jsi lékařský elév, proběhlo Vlastě hlavou. Nahlas však raději neřekla nic, a jen němě přikývla.

„A... co mě čeká po operaci?“

„Nejsem onkolog, ale počítám, že bude nutná zajišťovací léčba cytostatiky. O chemoterapii rozhodne lékař, který bude mít váš případ na starosti.“

„Ach...“ Na víc se nezmohla. Takže asi přijde o ěadro – bože, ta hrůza –, a k tomu ještě o vlasy? A nakonec možná také o život.

Gynekoložka se opět rozpovídala. „Uvidíte, že všechno zvládnete. Medicína je v tomto směru na vysoké úrovni a jistě vás podpoří i rodina.“

Poslední věta zapůsobila jako sprška soli v čerstvé ráně. Rodina? Ta, kterou před víc než rokem v podstatě odvrhla? Bodnutí pod srdcem se rozšířilo na celý hrudní koš a zabolelo i v žaludku. Kvůli hormonální bouři a vlastní poblázněnosti přišla o to nejcennější, co kdy měla: o syna. Když se rozhodla podat žádost o rozvod, vůbec netušila, že dává v sázku mateřství. Nenapadlo ji, jaké to bude mít na Františka dopady.

Bože, její Fany... bude z něj poloviční sirotek? Dost možná. Naštěstí mu ale zůstane milující otec, a kromě toho už snad dorostl do věku, kdy se s takovou ztrátou dokáže vyrovnat. Nehledě na to, že ji ještě pořád nenávidí. No, tohle je možná silné slovo, ale jeho vztah k matce se otrásl v základech a ke stabilizaci zatím nedošlo.

Pokud někdy dojde...

Teprve nyní si uvědomila, že Mertová řecní dál, a pokusila se ze sebe trpké úvahy setřást. „... ale kdybyste cítila, že přece jen potřebujete odborníka, můžete se ob-

rátit na psychologa,“ říkala právě gynekoložka. „Hlavně na nic nečekejte, a ještě dnes se objednejte na onkologii. Sestřička vám dá pár tipů, kam můžete zavolat,“ dodala a sáhla pro papíry, které právě vyjely z tiskárny. Srovnala je a podala Vlastě.

Ta na ně nejprve jen nechápavě civěla, než jí došlo, že jsou pro ni. „Děkuju...“ vypravila ze sebe ztuhla a neohrabaně je převzala. Pohled jí přitom zabloudil ke skleněnému andělovi ve tvaru zvonečku a snítkám jmelí ve váze na rohu stolu – vánoční atmosféru nezapřela ani sterilní ordinace. Nejradši by ty ozdoby smetla na zem!

Pořád dokola ty Vánoce! Svátky míru, klidu, lásky a pohody... Pche! Pro koho? Ona osobně si přeje jediné – aby bylo po nich. Nejlépe hned.

„Chtěla byste se mě ještě na něco zeptat?“ dotázala se vlídně lékařka. Přestože se chovala veskrze mile, Vlastě sympatická nebyla. Uvědomovala si, že je k ní nespravedlivá – ta žena jí nic neudělala a snažila se o maximální vstřícnost, jenže už z principu představovala... posla zlých zpráv. Nic víc, nic méně. Jak by asi tu hořkou novinu přijala od doktora Smutného? Těžko říct, ale nejspíš o poznání lépe. Přece jen ho znala a za dlouhé roky si k němu vybudovala určitou důvěru.

Nyní jen zakroutila hlavou. Informací dostala víc než dost, a teď už nechtěla slyšet nic. „Díky... ale ne.“

„Dobře. Kdybyste cokoli potřebovala, určitě kontaktujte naši ambulanci. Ordinujeme do devatenáctého prosince, a po novém roce pak máme otevřeno od tří-

tího ledna. To už tady stoprocentně najdete doktora Smutného.“

Jasně, zase ty Vánoce! Tak proč mi nabízíš, ať sem bez obav a kdykoli zavolám, když to tady za dva dny beztak zavíráte? pomyslela si nevraživě. Cítila, jak v ní vedle narůstající paniky bobtná i zlost, za kterou však byla vděčná. Cokoli je lepší než plíživý strach! Raději se vztyčila, zasunula tu mrazivou dokumentaci do kabelky a věnovala Mertové bezvýrazný pohled. „Děkuju. A na shledanou.“

Na odpověď nečekala a opustila ordinaci. Tušila, že úzkosti se v nejbližších týdnech nezbaví, a to nejspíš ani v noci. Ve snech ji budou strašit noční můry, v čase bdění zase racionální bázeň z věcí příštích.

Nejsem žádná hrdinka, připustila si, když vyšla na chodník. Spíš naopak... takhle se chová obyčejný zbabělec. Jenže co mám dělat, když jsem na všechno tak strašně sama?

A právě v ten okamžik se rozezvonil Vlastin smart-phone.

Vyhrabala ho z kabelky a mrkla na displej. Možná to s tou samotou není tak horké, jak si myslí. Má přece sestru, která ji miluje a nikdy nepřestane! Měla by se dát rychle dohromady, než se do ní zakousne deprese. Protože ta jí právě teď reálně hrozí.

Bez průtahů přejela prstem přes displej a přijala hovor. „Ahoj, Eli,“ pozdravila pokud možno neutrálním tónem, protože Elenu nechtěla hned na začátku vydešit. Sestra kdysi v podstatě suplovala její matku a dalo se říct, že Vlastu zčásti vychovala. Byla o sedm let starší, a nebýt jí, zvládala by dvanáctiletá dívenka mámin předčasný odchod mnohem hůř. Už proto, že otec – kvartální alkoholik – pro pozůstalou rodinu nebyl žádnou oporou. Spíš naopak.

„Myslela jsem, že už se mi dávno sama ozveš!“ vychrlila Elena bez pozdravu. „Máš už tu kontrolu za sebou, nebo ne?“

Tohle se dalo čekat. Elena byla také jako na trní a logicky se pídí informacích, aby zahнала dosavadní nejistotu. Jenže... ona jí teď místo uklidňující zvěsti oznámí takovou hrůzu! Ach jo... Odkašlala si, ale déle odpověď odkládat nemohla. „No, ano. Před chvílí jsem odešla od doktora.“

„Bože, tak už mě nenapínej! Jak jsi dopadla?“

Musela se zastavit a opřít o nejbližší zeď, protože ji přepadl dojem, že toto sdělení ze sebe za chůze nedostane. Opět jí docházel dech. „Promiň, že to protahuju, ale... zdá se, že jsem na tom špatně.“

Elenina reakce byla předvídatelná a Vlastu nijak nepřekvapila. „Co to povídáš? Jak moc špatně? Vlasti, proboha, co ti našli?“

Trhaně nabrala vzduch do plic. „Bohužel... je to rakovina.“

„Ach...!“ Zděšený výdech vystřídal dlouhé, hutné ticho – sestra tu zprávu zřejmě napřed potřebovala vstřebat. „Ne... neděláš si ze mě dobrý den?“ navázala po více než minutovém mlčení. „Jsi si opravdu jistá, že... že se... nepleteš?“

Kéž by tak existovalo aspoň zrnko pochybnosti! proběhlo jí hlavou. Jenže realita byla neúprosná. „Doktorka už nemohla mluvit otevřeněji,“ odvětila Vlasta schlíple. „Je to na beton.“

„Sakra práce!“ Elena nebyla z těch, kteří vedou prázdné řeči a za každých okolností tvrdí, že „to bude dobré“. Na něco takového byla životem až příliš ostřílená a zkušovaná. Věděla, že s některými věcmi se člověk zkrátka musí poprat, často za cenu velkých a bolestných ztrát. A tak nikdy nikomu nemazala med kolem pusy ani nic nezlehčovala.

Také tentokrát překonala prvotní šok a přistoupila k celé záležitosti pragmaticky. „Fajn. Výsledek je tedy jasný, ale zkus mi k tomu říct něco bližšího. V jakém je to stadiu a jaké mají doktoři plány?“

„Gynekoložka říkala, že nemoc podchytili v začátku, ale nevím... moc jí nedůvěřuju. Je to taková mladá holčina...“

„Počkej, tys nebyla u Smutného?“

„Ano, jenže ten leží s chřipkou, a tak za něj zaskakovala nějaká kolegyně.“

„Jasně, chápu. Ale nehleď na věk – mladí doktoři jsou často lepší než ostřílení profíci. Ještě nestačili otupět

a každý případ je pro ně nový. Jsou horlivější. Pokud tvrdila, že to chytli včas, věřila bych jí.“

„Jenže tobě v těle neroste nějaký nekontrolovatelný zabijácký útvar,“ odtušila Vlasta ponuře.

Elena změnila taktiku a nasadila přísnější tón – takový občas používala v dobách sestřina dospívání. „Tak hele, nechci u tebe vidět žádné deprese a na rezignaci taky nejsem zvědavá. Přece nezačneš skládat zbraně dřív, než začala bitva!“

„Copak ty nevíš, že je to marný boj?“

„Proč meleš takové nesmysly? Skoro každá rakovina je v počátku dobře léčitelná, a tys určitě nic nezanedbala!“

„Jenže záruku mi nikdo nedá! Vzpomeň si na mámu! Nepomohlo jí vůbec nic, žádný z těch dryáků, co do ní lili... Stejně umřela.“

„Pleteš hrušky s jablky, Vlasto! Zaprvé mámě ten nádor našli pozdě, měla už metastázy. A zadruhé medicína za třicet let hodně pokročila, na to nezapomínej. Nehledě na další důležitou věc, a sice, že žaludek obvykle mívá horší prognózu než nádor prsu!“

„A co má být?“ vykřikla s pláčem v hrdle. „Tak jako tak mi teď prso uříznou, což mi tedy samo o sobě přijde dost hrozná! A pak ještě nejspíš – nebo určitě – nasadí chemoterapii. Skončím jako plešatá troska, a kdo ví, jestli to všechno bude k něčemu dobré. Spousta lidí se nevyлéčí nebo se jim nemoc vrátí!“

Elenu svými nářky nezviklala – pokračovala dokonce o něco rázněji než doposud. „Pesimismus ještě nikdy ni-